

СИЛАБУС КУРСУ

«Історія української журналістики» 2021/2022 н. р.

Ступінь вищої освіти - бакалавр

Освітньо-професійна програма: «Видавнича справа та медіакомунікації»

Галузь знань: **06 «Журналістика»**

Спеціальність: **061 Журналістика**

Компонент освітньої програми – нормативна дисципліна

Рік підготовки – 4 (2) рік, семестр – 7 (3)

Кількість кредитів: 3

Мова викладання: українська

Дні занять: **вівторок, четвер**

Консультації: **понеділок**

Керівник курсу - к.філол.н., в.о. зав. кафедри видавничої справи та медіакомунікацій

Вишнеvsька Галина Богданівна

Контактна інформація – vyshnevskagalina@gmail.com

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Історія української журналістики» ставить за мету показати студентам цілісну картину та закономірності розвитку української журналістики у контексті суспільно-політичних, національно-культурних, економічних реалій. Допомогти критично осмислити історичне тло розвитку українських ЗМІ. Курс дозволяє якісніше опанувати такі фахові дисципліни як «Історія зарубіжної журналістики», «Соціологія масової комунікації», «Медіакритика» та ін.

У процесі вивчення дисципліни студенти будуть знати: передумови (історичне тло) зародження української журналістики; періодизацію української журналістики (етапи розвитку журналістики); відомості про життя та творчість основних учасників масовокомунікаційного процесу, їх внесок у розвиток української журналістики, суспільства та державності; періодичні та неперіодичні видання, які були флагманами української журналістики (особливості їх функціонування).

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Історія української журналістики» є умови, особливості та закономірності формування системи масового інформаційного забезпечення українського суспільства; проблемно-тематичне спрямування знакових українських часописів.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
18/16	Змістовий модуль I. Передумови виникнення та національні джерела української журналістики		

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
6/4	Тема 1. Методологічні проблеми вивчення історії української журналістики.	Знати важливість вивчення курсу, ключові поняття з та вимоги, історію професії.	Питання, тести
4/4	Тема 2. Передумови виникнення та національні джерела української журналістики.	Знати особливості процесу виникнення національних джерел української журналістики.	Питання, практичні завдання
4/4	Тема 3. Народження преси на українських землях. Харківська журналістика.	Знати особливості народження преси на українських землях.	Захист міні-проектів, питання
4/4	Тема 4. Цензурна політика в Російській імперії та Австро-Угорщині (до 1876 р.). Емський указ 1876 р. М. Юзефович і його «Докладна записка».	Знати особливості цензури. Вміти систематизувати отримані знання.	Практичне завдання, модульний контроль
16/16	Змістовий модуль II. Основні осередки української громадсько-політичної думки та їх вплив на сучасну журналістику		
4/4	Тема 5. Преса на Західноукраїнських землях. Діяльність «Руської трійці».	Знати основні риси й ознаки преси на Західних землях.	Питання, практичні завдання
4/4	Тема 6. Кирило-Мефодіївське братство як осередок української громадсько-політичної думки. Журнал «Основа».	Знати основні осередки української громадсько-політичної думки.	Питання, практичні завдання
4/4	Тема 7. Київський університет як осередок громадсько-політичної думки. Видавнича діяльність Михайла Максимовича. Альманахи «Киевлянин» та «Украинец».	Знати психологічні аспекти редагування. Праця редактора як співтворчість з автором	Питання, практичні завдання
4/4	Тема 8. Громадсько-політична та публіцистична діяльність Михайла Драгоманова та Леоніда Глібова.	Освоїти методи саморедагування в процесі журналістської творчості.	Питання, практичні завдання
14/10	Змістовий модуль III. Становлення сучасної української журналістики		
4/4	Тема 9. Історико-етнографічний та літературний часопис «Киевская старина». Московіфільська та народовська преса.	Знати особливості історико-етнографічних та літературних часописів.	Питання, практичні завдання
4/4	Тема 10. Редакційно-видавнича діяльність Михайла Грушевського, Івана Франка та Осипа Маковея. Наукове Товариство імені Т.Шевченка. «Літературно-науковий вістник».	Знати особливості редакційно-видавничої діяльності відомих особистостей.	Питання, практичні завдання
4/2	Тема 11. Національно-патріотична преса початку XX століття у боротьбі за державність та незалежність українського народу.	Знати особливості національно-патріотичної преси початку XX століття.	Питання, практичні завдання
2/-	ІНДЗ. Українська журналістика у персоналіях.	Вміти систематизувати отримані знання.	ІНДЗ, модульний контроль

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції та практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

При проведенні практичних занять використовуються активні форми їх проведення: евристичні бесіди, дискусії, ділові ігри, ситуативні кейси, виконання практичних завдань.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на практичних заняттях у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, заслуховування та аналізу тематичних доповідей та рефератів, а також шляхом виконання практичних завдань.

В процесі практичного заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, публічно виступати, володіти і правильно застосовувати розрахункові формули для виконання практичних завдань.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до практичних занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках, які розміщені у електронному форматі за адресою: <http://moodle.gi.edu.ua/course/view.php?id=1013>.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного аналізу історії української літератури та її впливу на сучасні засоби масової інформації.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою**.

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання,*
- *підсумковий контроль у формі заліку.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- робота в малих групах спільне опрацювання групою студентів окремих проблемних питань з наступною демонстрацією результатів та засвоєння навчального матеріалу;
- презентація-виступ перед аудиторією для висвітлення окремих питань, індивідуальних завдань, реферативних досліджень, захист міні-проектів тощо;
- кейс-метод - аналіз конкретних ситуацій, що дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Підсумковий контроль зазвичай проводиться у формі заліку, який передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно, творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію, розв'язувати практичні задачі тощо.

ТАБЛИЦЯ розподілу балів за підсумковими контрольними заходами та відповідними ваговими коефіцієнтами

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	70	20	10	100
Розрахунок оцінки в балах	80	83	70	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах:

$$O = 80 * 0,4 + 85 * 0,2 + 90 * 0,1 + 80 * 0,3 = 82$$

Студенти як відповідальні учасники освітнього процесу дотримуються норм **академічної доброчесності**, усвідомлюють наслідки її порушення, що визначаються **Положенням про академічну доброчесність у Галицькому коледжі імені В'ячеслава Чорновола**.

Письмові роботи, презентації перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%.

Списування під час контрольних заходів та екзаменів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів).

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ, ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн форматі за погодженням із керівником курсу. Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача.

ІНДЗ, ПМК, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2, 3 не менше 60 балів.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю у формі іспиту (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються

Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів. Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей.

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

Базова

1. Владимиров В. Історія української журналістики (1917 – 1991) : навч. посіб. К. : МАУП, 2007. 174 с.
2. Горевалов С. Військова журналістика України: історія та сучасність. Львів : Видавництво Військового інституту при ДУ “Львівська політехніка”, 1998. 338 с.
3. Історія української преси. Хрестоматія : навч. посіб. / Упоряд., автор іст.-біогр. нарису та приміток О. Г. Мукомела. К. : Наша культура і наука, 2001. 352 с.
4. Животко А. Історія української преси / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарису та приміт. М.С. Тимошик. К. : Наша культура і наука, 1999. 368 с., ім. пок. («Літературні пам'ятки України»).
5. Михайлин І. Історія української журналістики XIX століття: посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2003. 720 с.
6. Михайлин І. Л. Історія української журналістики: Книга перша. Підручник. Харків : ХІФТ, 2000. 279 с.
7. Срібняк І. Історія журналістики (XVII – XX ст.). Посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : ВПЦ НАУКМА, Вид. дім «Кієво-Могилянська академія», 2013. 304 с.
8. Тимошик М. Історія видавничої справи: підручник. К. : Наша культура і наука, 2003. 496 с. (Перевидання 2007 р.).
9. Тимошик М. Її величність – книга. Історія видавничої справи Київського університету. 1834-1999: монографія / Передмова В. В. Скопенка. К. : Наша культура і наука, 1999. 308 с.
10. Різун В. В. Нарис з історії та теорії українського журналістикознавства: монографія / Різун В. В., Трачук Т. А. Київ. нац. ун.-т ім. Тараса Шевченка. К., 2005. 232 с.

Допоміжна

11. Богуславський О. Інформаційно-пресова діяльність Центральної Ради та українських урядів 1917 – 1920 рр. Запоріжжя : ГУ “ЗІДМУ”, 2003. 236 с.
12. Видавнича справа та редагування в Україні: постаті і джерела (XIX – перша третина XX ст.): навч. посібн./ За ред. Н. Зелінської. Львів : Світ, 2003. 612 с.
13. Волобуєва А. Формування преси Києва (1835 – 1918) / Волобуєва А., Сидоренко Н. К. : Темпора, 2011. 208 с.
14. Кость С. Західноукраїнська преса першої половини XX ст.. у всеукраїнському контексті (засади діяльності, періодизація, структура, особливості функціонування) / Кость С. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 514 с.
15. Крисаченко В. С. Українознавство: Хрестоматія-посібник : У 2 кн. Кн. 1 / Передмова П. П. Кононенка. К. : Либідь, 1996. 352 с.
16. Єфремов С. Літературно-критичні статті (стаття «Вне закона: к истории цензуры в России»). К., 1993. С. 14–48.
17. Огієнко І. Історія українського друкарства / Упор., передмова і примітки М. Тимошика. К. : Либідь, 1994. 448 с.
18. Тимошик М. Українська книга і преса в Італії: монографія. К. : Наша культура і наука, 2015. 352.
19. Хрестоматія української літератури та літературної критики XIX ст. [Текст] : навч. посібник для учнів ліцеїв, гімназій, студ. гуманіт. фак. вузів, вчителів / упоряд. та фах.ред. Н. Гаєвська. Кн. 1. [Б. м.] : [б.в.], 1996. 584 с.
20. Хрестоматія української літератури та літературної критики XIX ст. [Текст] : навч. посібник для учнів ліцеїв, гімназій, студ. гуманіт. фак. вузів, вчителів / упоряд. та фах.ред. Н. Гаєвська. Кн. 2. [Б. м.] : [б.в.], 1996. 712 с.
21. Хрестоматія української літератури та літературної критики XIX ст. [Текст] : навч. посібник для учнів ліцеїв, гімназій, студ. гуманіт. фак. вузів, вчителів / упоряд. та фах.ред. Н. Гаєвська. Кн. 3. [Б. м.] : [б.в.], 1997. 816 с.
22. Михайлин І. Журналістика як всесвіт : Вибрані медіа дослідження / Михайлин І. Харків : Прапор, 2008. 512 с.

23. Українська преса в Україні та світі XIX – XX ст. : історико-бібліографічне дослідження / уклад.: М. Романюк (кер. проекту), М. Галушко, Л. Сніцарчук. Т. 2 : 1891 – 1905 рр. / ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України. Львів, 2009. 480 с.
24. Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. З останніх десятиліть XIX в. Дрогобич : Видавнича фірма “Відродження”, 2008. 464 с. (Серія: Золота Франкіяна).

Інформаційні ресурси

Назва ресурсу або організації	Електронна адреса
Офіційний сайт Асоціації українських видавців та книгорозповсюджувачів	http://uabooks.info/ua/ukrainian_association_publishers/
Міністерство освіти і науки України	http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/
Портал про видавничу справу та редагування	www.redaktoram.ru.
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	http://www.nbuv.gov.ua/
Харківська державна наукова бібліотека	http://korolenko.kharkov.com/
Національна парламентська бібліотека України	http://www.nplu.kiev.ua/
Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка	http://lib-gw.univ.kiev.ua/
Галицький коледж імені В. Чорновола	http://moodle.gi.edu.ua/
Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української журналістики». Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка.	https://owncloud.kspu.kr.ua/index.php/s/VVuCGeArxdiYBka
Електронна бібліотека «Діаспоріана».	https://diasporiana.org.ua/
Архів рідкісних видань «eScriptorium»	http://escriptorium.univer.kharkov.ua/handle/1237075002/3140

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

I семестр

	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень	5 тиждень	6 тиждень	7 тиждень	8 тиждень	9 тиждень	10 тиждень	11 тиждень	12 тиждень	13 тиждень	14 тиждень	15 тиждень	16 тиждень
Лекції	Л1	Л2		Л3		Л4	Л5	Л6	Л7	Л8	Л9	Л10	Л11	Л12		
Семінарські	С1		С2		С3	С4	С5	С6		С7	С8	С9	С10		С11	С12
Контроль знань		Т1			К1				К2						ІНДЗ	Залік

Л1 – лекційне заняття по темі 1

С1 – семінарське заняття по темі 1 ...

Т1-4 – письмове тестове

опитування з тем 1-4МК1 –

модульний контроль 1

ІНДЗ – індивідуальне навчально-дослідне завдання

!!! Навчальні посібники, виділені кольором, наявні у бібліотеці коледжу